

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на здравеопазването

Главен държавен здравен инспектор

23.4.2021 г.

X 75-01-17

Signed by: Anita Atanasova Dimitrova

ДО

ПРОФ. Д-Р КОСТАДИН АНГЕЛОВ, ДМ
МИНИСТЪР НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

Относно: предложения за въвеждане на временни противоепидемични мерки на територията на Република България по време на удължената епидемична обстановка, свързана с разпространението на COVID-19 за периода 1–31 май 2021 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР,

Във връзка с мои предложения с доклади № 75-01-17/20.04.2021 г. и № 75-01-15/30.03.2021 г. за удължаване на обявената извънредна епидемична обстановка на територията на Република България, свързана с епидемичното разпространение на COVID-19 за периода 1-31 май 2021 г. и съгласно разпоредбите на чл. 63, ал. 4 и 5 от Закона за здравето предлагам да се въведат следните временни противоепидемични мерки за територията на страната с цел защита и опазване живота и здравето на гражданите.

1. Общи противоепидемични мерки

1.1. Прилагане от всички работодатели и органи по назначаване на следните мерки и действия: редовно проветряване и дезинфекция в работните помещения по утвърден алгоритъм; правилна хигиена на ръцете, в т.ч. осигуряване на сапун и вода и дезинфектант за ръце; спазване на физическа дистанция между лицата най-малко от 1,5

м.; недопускане на лица с прояви на остри респираторни болести (повишена температура, кашлица, затруднено дишане, загуба на обонянието, нарушение или загуба на вкуса и други) на работното място; осигуряване на лични предпазни средства на персонала в зависимост от спецификата на работа и оценката на риска на работното място.

1.2. Горепосочените мерки се въвеждат и в обектите с обществено предназначение, търговски или други обекти, които предоставят услуги на гражданите, както и осигуряване спазването на дистанция най-малко от 1,5 м. между лицата, на които се предоставят съответните услуги в помещенията и прилежащите към тях площи на открито; дезинфектант за ръце на входа на обекта; контрол на входа на обекта по отношение броя на влизащите лица с цел недопускане струпване на хора и спазването на дистанцията и поставяне на видно място на информационни табели или информиране по друг начин на потребителите на услуги за задължението за спазване на физическа дистанция, хигиена на ръцете и носене на защитни маски на лицето при посещението на съответния обект.

1.3. SARS-CoV-2 може да се предава от човек на човек на работното място и в други обществени места, където хората се събират на закрито за по-дълго време. Поради това е препоръчително работният процес на колективните органи за управление и на служителите да се провежда в дистанционна форма (надомна работа/работа от разстояние), плаващо работно време, въвеждане на посменна работа, създаване на график за ползване на регламентирани почивки, както и да се приложат и други превантивни мерки и методи на работа, в зависимост от спецификата на съответната трудова дейност, които да осигуряват подобряване нивото на защита на работещите, в т.ч. ограничаване на несъществени контакти на работните места.

Това ще допринесе за прекъсване на механизма на предаване на инфекцията и респ. намаляване на заразените в трудовите колективи, както и на инфектираните впоследствие членове на семействата и домакинствата. За целта обаче е необходимо да се прояви разбиране, отговорност и активно съдействие от страна на работодателите, при които осъществяването на работния процес от разстояние е приложимо.

1.4. Задължителна употреба от всички лица, когато се намират в обществения транспорт, в лечебни и здравни заведения, в закрити обществени места и в открити обществени места, на които има струпване на хора и невъзможност за спазване на физическа дистанция от 1,5 м. на защитна маска за лице за еднократна или многократна употреба.

Изключения от носенето на лични маски се допуска само за клиентите в местата за хранене и в питейните заведения, когато се допускат посещения в тях, спортуващи на открито и на закрито за времето на физическата дейност, за участници в телевизионни предавания, брифинги, пресконференции, както и за деца до 6 годишна възраст, поради липсата на създадени устойчиви двигателни и поведенчески навици.

1.5. Спазване на физическа дистанция от най-малко 1,5 м. разстояние между лица, които не са от едно семейство/домакинство и от всички лица, които се намират на открити обществени места (в т.ч. паркове, улици, автобусни спирки).

С прилагането на мярката се цели да се намали възможността за заразяване с COVID-19 на отделни лица или различни социални групи, да се въздейства върху механизма на предаване и последващото формиране на семейни огнища.

Предложените мерки съответстват на мерките, въведени по време на извънредната епидемична обстановка от 14 май до 14 юни 2020 г. и нейните последващи удължавания. Тяхната основна цел е от една страна да се осъществи контрол на източниците на инфекция като чрез носене на защитни маски за лице да се намали отделянето на причинителя на заболяването в околната среда и от друга страна – при спазване на дистанция да се ограничи възможността за заразяване на възприемчиви лица, при въвеждане на работа от разстояние – да се ограничат контактите и появата на случаи в обекти на закрито и колективи, водещо до намаляване на последващото предаване на заразата на възприемчиви лица. Стриктното прилагане на предложените мерки ще допринесе за забавяне на епидемичното разпространение на заболяването на територията на страната, с което се цели намаляване на новорегистрираните случаи и на интензивността на епидемичния процес.

Посочените по-горе мерки са изготвени на база препоръки и насоки на Световна здравна организация и Европейския център за превенция и контрол на заболяванията. Същите следва да се запазят, да се прилагат стриктно и в пълен обем, поради продължаващото пандемично протичане на COVID-19 в света, в т.ч. и в Европейския съюз, появата и разпространението на нови варианти на SARS-CoV-2, с по-висока контагиозност и тежест на протичане на инфекциите.

Основна противоепидемична мярка за ограничаване разпространението на COVID-19 е спазването на физическа дистанция при общуване, тъй като за основен път на предаване на инфекцията се счита отделянето на вируса от инфектирано лице чрез респираторни капчици или аерозол при говор, кихане, кашляне, медицински интервенции и др., които могат да се вдишат от възприемчиви индивиди при близко

общуване. С увеличаване на разстоянието между лицата (дистанцията) се намалява възможността за ефективно предаване на новия коронавирус и възникването на инфекции.

Избягването на физически контакт и спазването на дистанция от 1-2 метра се считат за основни превантивни мерки по отношение на COVID-19. По данни на Европейския център за превенция и контрол на заболяванията от извършен систематичен преглед и мета-анализ е установено, че физическа дистанция от един метър и повече е свързана с приблизително петкратно намаляване на риска от предаване на заболяването, като с увеличаване на разстоянието с още един метър двукратно се увеличава защитният ефект на мярката. В същото време следва да се има предвид, че спазването на физическа дистанция е успешна мярка в среда с постоянен обмен на въздуха.

За придържане към мярката може да се използват напомнителни информационни табели и съобщения, особено в места с тенденция за струпване на хора. Обозначения по подове и по столове/седалки, както и пренареждане на мебели също могат да улеснят прилагането на физическата дистанция, особено в места, където хората се събират, като магазини, обществен транспорт и ресторанти.

Друг път на предаване на инфекцията при COVID-19 е чрез допир до контаминирани повърхности и предмети. Както и при други респираторни вируси, след докосване на замърсени повърхности и последващ допир на ръцете до носа, устата или очите вирусът може да проникне в човешкото тяло по т.нар. контактен път. Ето защо, за намаляване на разпространението на заболяването се препоръчва почистване и дезинфекция на околната среда с вирусоцидни препарати, особено при повсеместно разпространение на заболяването.

Отново по данни на Европейския център за превенция и контрол на заболяванията, предаването на SARS-CoV-2 е особено ефективно в пренаселени пространства на закрито като офиси, ресторанти, църкви, търговски центрове, работнически общежития, организирани групи в ски курорти, празненства, танцувални зали, круизи и превозни средства, както и при пеене, висок говор и др., при които се повишава образуването на инфектирани респираторни капчици, вкл. и на аерозол.

Ето защо редовното проветряване има съществено значение за намаляване на вероятността за заразяване. Към момента се предполага, че вентилационните системи с вкарване на външен въздух увеличават времето, необходимо за заразяване, като „разреждат“ инфектираните частици във въздуха. За автоматизирани вентилационни и отоплителни системи обаче е необходимо да се спазват определени изисквания за обмен

на въздуха. Същите следва да бъдат настроени така, че да осигуряват приток на външен въздух в помещенията, на сравнително чести периоди и да изтеглят замърсения въздух от помещенията. Допълнително използваните системи следва да работят така, че да не позволяват смесването на въздушни потоци от едно помещение в друго.

Най-общо, съгласно техническите препоръки за постигане на комфортни условия и осигуряването на достатъчно пресен въздух като подходящо решение се приема балансирана вентилационна инсталация, при която едновременно работят нагнетателна и смукателна системи. Чрез смукателната инсталация замърсеният въздух се изтегля от помещенията и се изхвърля в атмосферата, а чрез нагнетателната инсталация в помещенията се подава въздух, който обикновено, се подлага на предварителна обработка като филтриране. Използването на филтрация на въздуха, в допълнение към вентилацията, също може да намали риска от заразяване, като значение има вида на използваните филтри. Използването на въздушна рециркулация без филтрация обаче трябва да се избягва.

Хигиена на ръцете се приема за рационална предпазна мярка и се препоръчва като ключова дейност в лечебни и обществени места за превенция на COVID-19 на базата на натрупаните данни от проучвания за грип и други респираторни вирусни инфекции и за възможността на SARS-CoV-2 да издържа в околната среда и върху предмети. Придържането към правилна хигиена на ръцете силно се препоръчва по време на пандемията от COVID-19, както и като добра практика за предпазване и всички заболявания, предавани чрез директен контакт с респираторни секрети или по фекално-орален път.

Прилагането на подходящи дезинфектанти унищожават вируса за кратко време. Поради това правилната хигиена на ръцете и дезинфекцията на повърхности е от съществено значение за превенция на разпространението на COVID-19. Разработени са Алгоритъм на дезинфекционните мероприятия на работните места, в обекти с обществено предназначение или в търговски и други обекти, които предоставят услуги на гражданите в условията на епидемично разпространение на COVID-19 и Инструкции за правилна хигиена на ръцете с цел повишаване на информираността и правилно провеждане на хигиенните и дезинфекционните мерки.

Ефективна противоепидемична мярка за опазване здравето на населението чрез намаляване възможността за предаване на инфекцията и свързаното с това възникване на нови случаи на COVID-19 е използването на защитни маски за нос и уста в закрити обекти. Това спомага както за защита на носещия, така и на околната среда от

потенциално инфекциозен материал. От съществено значение е носенето на защитни маски от т.нар. пресимптомни лица, при които е доказано, че масово отделяне на вирусни частици се наблюдава няколко дни преди появата на клинични оплаквания, което определя тяхната основна роля като неконтролируем източник на инфекция.

Употребата на защитни маски за лице в обществото, особено когато не може да се осигури физическа дистанция трябва стриктно да се прилага най-вече в затворени и гъсто населени обекти и места в области и зони с предаване на заболяването сред обществото, особено от рискови за COVID-19 групи от населението (възрастни и хора с хронични заболявания).

Носенето на защитна маска за лице се препоръчва като бариерна мярка, която да предпази движението на респираторни капчици във въздуха от един човек към друг, когато лицето, което носи маската киха, кашля, говори или повиши своя глас. Същата може да послужи основно като средство за контрол на източника на инфекция, за да се намали разпространението на дадено заболяване, особено по време на епидемия или пандемия, когато се счита, че броят на асимптомните лица в обществото е висок. По този начин се свежда до минимум отделянето на респираторни капчици от заразени лица, които още не са развили симптоми или които остават асимптомни. Препоръката се основава на това което е известно за ролята на респираторните капчици в разпространението на вируса на COVID-19, както и на нарастващия брой доказателства от клинични и лабораторни проучвания, които сочат, че маските намаляват разпространението на капчиците, **само когато покриват носа и устата**.

Използването на защитна маска за лице трябва да се разглежда като допълнителна мярка, а не като заместител на основните противоепидемични мерки, които се препоръчват за намаляване предаването на новия коронавирус, като физическа дистанция, стриктна хигиена на ръцете, респираторен етикет, оставане у дома при поява на симптоми на инфекциозно заболяване или настинка и избягване на докосването на лицето, носа, очите и устата.

Натрупват се данни, че носенето на защитни маски предпазва от предаване на COVID-19. Освен това, счита се, че използването на лицеви маски е свързано с по-лекото протичане на заболяването при заразените, поради намаляване на поетия инфекциозен товар. Съществено значение за ползата от защитни маски за лице е вида и материалите, от които те са направени, като се препоръчва те са поне от 3 слоя. Идеалната комбинация на материал са: 1) вътрешен слой хидрофилен материал, напр. памук; 2) външен слой от хидрофобен материал, напр. полипропилен, полиестер, който може да ограничи външно

проникване на замърсители в носа и устата на носещия; 3) среден хидрофобен слой от синтетичен невълнен материал като полипропилен или памучен слой, който да засилва филтрацията или да задържа капчици.

За правилната употреба на защитните маски е необходимо да се спазват установени правила по отношение на начина на слагане и сваляне, покриване на носа и устата, измиване и дезинфекция на ръцете, правилно изхвърляне или изпиране на употребена маска, за да не се постигне евентуално замърсяване на ръцете и последващо заразяване с новия коронавирус. Изготвени са инструкции за правилна употреба на защитни маски за уста и нос, използването на които трябва да бъде съчетано с правилна хигиена на ръцете и избягване докосването на устата, носа и очите.

2. Въвеждане на временна забрана за влизането на територията на Република България

Мярката е с удължено действие и е от въведените през извънредната епидемична обстановка и нейните удължавания. Базира се на продължаващото международно разпространение на COVID-19 в европейски и в световен план. Продължава интензивното разпространение на COVID-19 на територията на Европа, Азия, Северна и Южна Америка, появяват се нови варианти на вируса с доказана повишена контагиозност и свързаните с това нарастване на броя на болелите, хоспитализации и натоварване на здравните системи на засегнатите страни. Това налага предприемането на действия за ограничаване вноса на новия коронавирус и на неговите варианти на територията на страната, особено в условия на намаляваща интензивност на епидемичния процес и провеждащата се национална ваксинационна кампания срещу COVID-19.

Едновременно с това и предвид нарастващия брой имунни лица, вследствие на проведена ваксинация или преболедуване на COVID-19, държави членки на ЕС предприемат действия за допускане влизане на граждани на тяхна територия чрез предоставяне на сертификати, удостоверяващи тяхното състояние по отношение на заразеност със SARS-CoV-2, ваксинационен статус спрямо COVID-19 и преболедуване на база наличие на положителен PCR тест.

Възможността за издаване и взаимно признаване на сертификати за ваксинация, преболедуване и изследване на SARS-CoV-2 с цел свободно движение на граждани в условия на пандемия от COVID-19 се обсъжда и на ниво Европейска комисия, като се обръща внимание, че лица, които са имунни спрямо новия коронавирус и не

представяват риск от заразяване за околните следва да не се ограничават при тяхното придвижване на територията на ЕС.

Посочените възможности за допускане на граждани следва да се приложат и спрямо влизане на територията на България, като за целта е необходимо сертификатите да съдържат следната съществена информация:

- Сертификат за завършена ваксинация срещу COVID-19 със съответния брой дози за дадената ваксина с вписани търговско наименование на ваксината, дати на приложение и партиден номер на поставената ваксина. Сертификатът влиза в сила от 15 ден от последната поставена доза.
- Сертификат за преболедуване, удостоверено чрез наличие на положителен лабораторен резултат (PCR тест или бърз антигенен тест) и изминали минимум 14 дни и не повече от 180 дни от датата на лабораторното потвърждение на заболяването.
- Сертификат за липса на инфекция, причинена от SARS-CoV-2, удостоверена чрез вписан отрицателен резултат от проведен PCR тест не по-късно от 72 часа преди влизане в страната.

С цел завръщане в държавата, в която пребивават или чиито граждани са следва да се допусне транзитно преминаване през територията на страната на лица от други държави.

В изпълнение на План за действие на Република България по Съобщението на Европейската комисия за прилагането на Зелените коридори от Насоките за мерките за управлението на границите за защита на здравето и осигуряване на наличността на стоки и основни услуги, следва да се предвиди ред за българските водачи на тежкотоварни автомобили и автобуси, извършващи международен превоз и за транзитно преминаване на шофьори на товарни автомобили, превозващи товари и стоки, предназначени за други държави.

Изключение от посочените по-горе изисквания трябва да се приложи спрямо водачи на тежкотоварни автомобили и автобуси, извършващи международен превоз, в изпълнение на План за действие на Република България по Съобщението на Европейската комисия за прилагането на Зелените коридори от Насоките за мерките за управлението на границите за защита на здравето и осигуряване на наличността на стоки и основни услуги, както и спрямо екипажи на въздухоплавателни и водни средства. Предвид спецификата на пътуване при пограничните работници, същите също следва да се включат като изключение от изискването. Същото следва да се прилага и за ученици

и студенти, които живеят в Република Гърция, Република Турция, Република Сърбия, Република Северна Македония и Румъния и пътуват всекидневно или най-малко веднъж седмично до Република България с цел обучение, както и ученици и студенти, които живеят в Република България и пътуват всекидневно или най-малко веднъж седмично до Република Гърция, Република Турция, Република Сърбия, Република Северна Македония и Румъния с цел обучение, като и за лицата, които преминават транзитно през територията на Република България.

Мерките, свързани с пътувания имат за цел да предотвратят или ограничат географското разпространение на вирусното предаване в дадена държава или трансгранично като се намали вноса на инфекцията. Необходимо е също така да се създадат и приложат различни подходи за здравно промотиране, насочени към хигиена на ръцете, респираторен етикет, спазване на физическа дистанция и др. Следва да се има предвид, че движението на хора между области с местно разпространение има ограничено въздействие върху тенденциите на развитие на COVID-19. В такива случаи, рискът от разпространение зависи от мерките, които се прилагат в достигнатата дестинация.

3. Въвеждане на ограничителни мерки по отношение на различни образователни, спортни, научни и културни дейности и мероприятия, свързани със струпване на хора, вкл. свиждания в лечебни заведения за болнична помощ и в специализирани заведения за социални услуги.

Въвеждането на ограничителни (нефармацевтични) мерки има за цел единствено да ограничи епидемичното разпространение на COVID-19, т.е. да се намали броят на потвърдените случаи и свързаните с това тежко протичащи инфекции, изискващи болнично лечение и водещи до смъртен изход.

С предлаганите мерки се цели да се удължи времето до задоволяване на потребностите от ваксини срещу COVID-19 в страната и в света и свързаното с това постигане на висок имунизационен обхват, както и до откриването на лечение за болелите с тежко протичане, които са основните мерки за борба с епидемично разпространяващо се заболяване по въздушно-капков път, каквото е COVID-19.

От критично значение за постигане на положителен резултат при прилагане на ограничителни мерки е припознаването от обществото на тяхната значимост, което да доведе до обществена ангажираност и стриктно придържане към въведените ограничения. С оглед общественото значение на заболяването е необходимо да се изгради правилна комуникационно-информационна стратегия, насочена към всички

граждани за значението, правилното прилагане и спазване на противоепидемичните мерки, ползата от ваксинацията срещу COVID-19, препоръки за намаляване на несъществени контакти, дейности и пътувания, споделяне на положителен опит и поведение.

Като се има предвид, че пандемията от COVID-19 продължава да представлява извънредна епидемична ситуация, свързана с общественото здраве в национален и в световен мащаб, е необходимо да се запазят част от действащите към момента ограничения в дейността или режима на работа на обекти с обществено предназначение.

Същевременно тенденцията на снижаване на 14 дневната заболяемост продължава вече трета поредна седмица, като темпът на снижение е 22 % при среден за ЕС 10.2 %, заболяемостта спадна под нивото от 500 на сто хиляди, последните два дни – под 400 на сто хиляди, а в няколко региона (Разград, Видин) и под 300 на сто хиляди. За последният двуседмичен период страната се нарежда на 14 място по заболяемост сред страните от ЕС и ЕИП, и на 5 място сред страните от Балканския полуостров. Това дава възможност да се обсъди по-нататъчното либерализиране на част от мерките, като това следва да става поетапно и постепенно (с ограничаване капацитета и работното време на обектите) след ежеседмичен анализ на епидемичната обстановка и при отчетен продължаващ спад на заболяемостта.

При промяна на епидемичната ситуация, свързана с нарастване на заболяемостта, други неблагоприятни промени в основните характеристики на епидемичния процес да се пристъпи към налагане на нови ограничителни мерки.

С уважение,

23.4.2021 г.

X Ангел Кунчев

ДОЦ. Д-Р АНГЕЛ КУНЧЕВ ДМ

Главен държавен здравен инспектор

Signed by: Angel Ivanov Kunchev